

ЦИФРОВІ КОМПЕТЕНЦІЇ ФАХІВЦІВ ПОКОЛІННЯ Y I Z В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Курепін В.М., кандидат економічних наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4383-6177>
E-mail: kypins@ukr.net

Покоління Y та Z мають особливості в інформаційно-комунікативній активності, також по різному молоде покоління володіє інформаційними технологіями. У доповіді ми розглянемо теоретико-методологічні підходи до проблеми цифрових компетенцій фахівців; на основі аналізу даних досліджень, складемо порівняльну характеристику цифрових компетенцій двох молодих поколінь (Y та Z); визначимо основні компетенції, які необхідні фахівцям у сучасних умовах економічного та соціального розвитку суспільства.

Сучасний етап економічного та соціального розвитку характеризується збільшенням впливу цифровізації на суспільні процеси [1, с. 349]. Сьогодні цифровізація не є новим трендом світового розвитку, але вона прийшла на зміну комп'ютеризації та суттєво змінила розвиток можливостей, як людини, так і суспільства в цілому. Цифровізація, яка була заснована на цифровому поданні інформації, призвела до підвищення ефективності економіки України та поліпшення добробуту населення в масштабах економічного та соціального життя.

Більшість дослідників відзначають, що цифрова економіка істотно змінила ринок праці. На думку роботодавців із впровадженням інформаційних технологій цифрові навички стають основними [2, с. 140]. Вже зараз відбуваються трансформації вимог до фахівців, із серйозними змінами їхньої трудової діяльності.

Впровадження цифрових технологій завжди супроводжувалося хвилями у розвитку технологій та економічного зростання суспільства, але враховуючі їхню багатофункціональність в найближчому майбутньому очікується глобальний процес у впровадженні автоматизованих систем в тій чи іншій мірі. У сучасних реаліях, із застосуванням

технічних засобів, компетенції спільної діяльності, які не існували раніше, будуть затребуваними. Нові трудові ресурси у сучасній економіці повинні бути досить гнучкі і швидко орієнтуватися в цифровому середовищі, розуміти, як використовувати новітні технології у професійній діяльності.

В основі виробничий діяльності на перший план виходить не кількісна інформація, яка отримується персоналом, а вміння застосовувати її в процесі трудової діяльності. М'які навички тепер цінуються набагато вище, ніж важкі [3, с. 158]. Персонал повинен мати базові знання теорії, але і володіти надпрофесійними навичками, мати здатності до пошуку, ефективно аналізувати і структурувати необхідну інформацію.

Безперечно, такі процеси залишають свій відбиток на членах суспільства, але і для молоді вони є актуальними. Покоління Y та Z на ринку праці створюють особливу соціальну групу молоді: для покоління Z головним є освіта та майбутня професія, пошук першого місця роботи та здобуття додаткових знань для свого розвитку, для старшого покоління Y - кар'єрний старт і подальше професійне просування.

У доповіді ми спробуємо відповісти на запитання: якими цифровими компетенціями повинні володіти молоді фахівці сьогодні. Для відповіді на поставлене питання ми використаємо теоретичний аналіз підходів до проблеми цифрових компетенцій фахівців та порівняємо цифрові компетенції двох поколінь - Y та Z.

На основі аналізу типологій, на наш погляд, вичерпною є та, яка зазначає, що цифрова компетентність – це не тільки загально-користувальні та професійні знання та уміння, які представлені в різних моделях ІКТ, а й установка на ефективну діяльність та особисте ставлення до неї, що базується на почутті відповідальності.

Ми в структуру цифрової компетентності включили знання, вміння та навички, мотивацію, відповідальність, в тому числі безпеку. У різних сферах діяльності в інтернет-середовищі кожен з цих компонентів по-різному може бути реалізований. Відзначимо чотири види цифрової компетентності: а) інформаційна та медіа-компетентність - пов'язані з пошуком, розумінням, організацією цифрової інформації та її критичним

осмисленням; б) комунікативна - необхідна для різних форм комунікації [4, с. 13]; в) технічна - дозволяє ефективно використовувати технічні та програмні засоби для вирішення різних завдань; г) споживча - дозволяє вирішувати різні завдання, пов'язані з конкретними життєвими ситуаціями.

Ми виділимо найбільш суттєві характеристики та ціннісні представників обох поколінь. Аналіз даних показує: поколінню Y притаманні такі риси - досягнення швидких результатів; бажання отримувати справедливу винагороду за результат у роботі; їм характерні: правовий нігілізм, невисока особиста відповідальність та самостійність. Покоління Z більш незалежно підходить до пошуку роботи та заробітку [5, с. 333]. Таким чином, порівняно з поколінням Y покоління Z більш пристосоване до реалій сучасної дійсності.

У цих поколінь є відмінності, які пов'язані із цифровізацією. Покоління Y з дитинства мало швидкий та широкий доступ до інформації, тому воно вважається найосвіченим поколінням у складі нинішньої робочої сили. Їм бажані потреби у зростанні, вони розробляють сценарії просування у кар'єрі, міркують про своє професійне майбутнє.

Поколінню Z необхідні сучасні технології, воно більшою мірою володіє ними, тому найбільш значущі цифрові компетенції у них вже присутні. Їм притаманне розвиток та вдосконалення їхньої професійної діяльності.

Отже, ми здійснили спробу визначити цифрові компетенції двох поколінь - Y та Z. Висновки: по-перше, покоління Z володіє трохи вищим рівнем інформаційної компетентності ніж покоління Y; по-друге, покоління Y володіє навичками роботи з використанням цифрових технологій, а покоління Z вже може обмінюватися цифровими технологіями та керувати ними; по-третє, покоління Y успішно займатися розробкою цифрового контенту, а покоління Z інтегрує і змінює цифровий контент, творче використовує цифрові технології; по-четверте, покоління Y мають знання та навички для роботи зі програмним забезпеченням для конкретної галузі, а покоління Z кваліфіковано вибирає обладнання, технології, інтерфейси для роботи. Завдання поколінь - бути більш мобільними та

адаптивними, постійно підвищувати якість своїх умінь та навичок.

Бібліографічний список:

1. Щербаков О. Л. Перспективні ІТ-технології для бізнесу. Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : матеріали Х Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 23-25 жовтня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 347-350. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18933>.

2. Кузнецова К. А. Вплив ІТ- технологій на розвиток сучасних підприємств. Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : матеріали Х Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 23-25 жовтня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 140-142. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18920>.

3. Бацуровська І. В., Курепін В. І. Програмно-технічне забезпечення цифрових освітніх систем: інноваційні підходи та перспективи розвитку. *Moderní aspekty vědy: XLVII. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2024. С. 151-165.* URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18716>.

4. Бацуровська І. В., Курепін В. М. Тенденції інноваційного навчання в цифрову епоху // Розвиток інноваційної компетентності педагога в закладі освіти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (26 жовтня 2023 року, м. Херсон) / ред. Г. С. Юзбашева. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2023. С 10-15. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15879>.

5. Таракашева Е. А. Нові інформаційні технології у сфері управління. Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : матеріали Х Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 23-25 жовтня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 332-335. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18932>.